

**หลักสูตรการฝึกอบรม**  
**ทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ**  
**ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาทันตกรรมหัตถการ**  
**และเกณฑ์สถาบันฝึกอบรม พ.ศ.2556 (ฉบับปรับปรุง)**

---

เพื่อให้สถาบันฝึกอบรมที่จะเปิดหลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาทันตกรรมหัตถการ มีแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาทันตกรรมหัตถการ และเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทย์สภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ. 2555 โดยการรับรองของคณะกรรมการทันตแพทย์สภา ในการประชุมคณะกรรมการทันตแพทย์สภา ครั้งที่ 5/2559 เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2559 จึงออกหลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาทันตกรรมหัตถการและเกณฑ์สถาบันฝึกอบรมไว้ดังนี้

**1. ชื่อหลักสูตร**

(ภาษาไทย) หลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาทันตกรรมหัตถการ

(ภาษาอังกฤษ) Residency Training Program in Operative Dentistry

**2. ชื่อวุฒิบัตร**

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) วุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาทันตกรรมหัตถการ

(ภาษาอังกฤษ) Diploma of the Thai Board of Operative Dentistry

ชื่อย่อ (ภาษาไทย) ว.ท. (ทันตกรรมหัตถการ)

(ภาษาอังกฤษ) Dip., Thai Board of Operative Dentistry

คำแสดงวุฒิการฝึกอบรมท้ายชื่อ

(ภาษาไทย) ว.ท.ทันตกรรมหัตถการ

(ภาษาอังกฤษ) Diplomate, Thai Board of Operative Dentistry

**3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ**

ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบเพื่อเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาทันตกรรมหัตถการ เป็นผู้รับผิดชอบ



#### 4. ปรัชญาของหลักสูตร

สร้างมาตรฐานทางการบูรณะฟัน เพื่อให้สามารถใช้ฟันได้อย่างเหมาะสม มีความสวยงาม ทำให้ผู้ป่วยมีสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ สร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนางานทางด้านทันตกรรมหัตถการ

#### 5. คำนิยาม

ทันตกรรมหัตถการ หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการวินิจฉัย การวางแผนการรักษา การรักษาและ การทำนายผลการรักษาความบกพร่องของฟัน ซึ่งประกอบด้วย การบูรณะฟันให้มีรูปร่างที่ถูกต้อง มีความสวยงามและสามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติหรือดีกว่าเดิม โดยคงคุณสมบัติทางสรีรวิทยาและให้สามารถทำงานสอดคล้องกับเนื้อเยื่อข้างเคียงในช่องปาก อันเป็นผลต่อการมีสุขภาพที่ดีของผู้ป่วย

#### 6. วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตทันตแพทย์ สาขาทันตกรรมหัตถการ ให้มีความรู้ความชำนาญ ดังนี้

6.1 มีความรู้ ความชำนาญอย่างสูง ทางวิชาการทันตกรรมหัตถการในภาคทฤษฎีและปฏิบัติทั้งแนว ลึกและแนวกว้าง

6.2 มีความรู้ ความเข้าใจด้านวิทยาศาสตร์คลินิกที่เกี่ยวข้องกับวิชาทันตกรรมหัตถการเป็นอย่างดี เข้าใจการเกิดและการดำเนินของโรค สามารถนำมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในการวินิจฉัยโรค การ บำบัดรักษา บูรณะซ่อมแซมและติดตามผลการรักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

6.3 มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในสาขาทันตกรรมหัตถการที่ยุ่ยากซับซ้อน โดยให้ การตรวจวิเคราะห์วินิจฉัย วางแผน พยากรณ์และบำบัดรักษาบูรณะได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

6.4 มีความรู้ความเข้าใจปัญหาสุขภาพทั่วไปของผู้ป่วย สามารถให้การรักษาร่วมหรือส่งต่อผู้ป่วยได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม

6.5 สามารถให้คำปรึกษาทางด้านทันตกรรมหัตถการแก่ทันตแพทย์ผู้ร่วมงานเพื่อประโยชน์ของ ผู้ป่วย

6.6 พัฒนาตนเองทางด้านวิชาการเพื่อความรู้ที่ทันสมัยตลอดเวลา

6.7 มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการทำงานวิจัย สามารถทำวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัยได้

6.8 มีความสามารถในการวิจารณ์ และประเมินผลงานวิจัยทางทันตแพทยศาสตร์

6.9 มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและสังคมตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรม จรรยาบรรณ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กับบุคคลทั่วไป

#### 7. กำหนดการเปิดอบรม

สถาบันฝึกอบรมที่ขอเปิดการฝึกอบรม ต้องระบุกำหนดการเปิดฝึกอบรม

#### 8. ผู้รับการฝึกอบรม

8.1 คุณสมบัติของผู้รับการฝึกอบรม



8.1.1 เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. 2537

8.1.2 ปฏิบัติงานทางทันตกรรมมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี

8.1.3 มีความรู้ภาษาอังกฤษ โดยผ่านการทดสอบของสถาบัน หรือมีคะแนนทดสอบจากสถาบันทดสอบภาษาอังกฤษที่สถาบันฝึกอบรมกำหนด

ทันตแพทยสภาอาจอนุมัติให้ผู้ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมของต่างประเทศ เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตรในสาขาทันตกรรมหัตถการได้เมื่อ

(1) เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ และ

(2) มีสถาบันให้การฝึกอบรมรับเข้าฝึกอบรม และ

(3) ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาทันตกรรมหัตถการ โดยความเห็นชอบจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย

## 8.2 จำนวนผู้รับการฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมจะต้องระบุจำนวนผู้รับการฝึกอบรมที่หลักสูตรของสถาบันฝึกอบรมจะรับได้ในแต่ละปี โดยพิจารณาจากสัดส่วนจำนวนอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมแบบเต็มเวลา และปริมาณงานบริการของสาขา ทันตกรรมหัตถการ โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาทันตกรรมหัตถการ

## 8.3 วิธีการคัดเลือกผู้รับการฝึกอบรม

ให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตร แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาทันตกรรมหัตถการ พ.ศ. 2555 ข้อ 41 โดยการคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อวุฒิบัตร ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขา ทันตกรรมหัตถการ ร่วมกับผู้แทนจากสถาบันหลักที่ให้การฝึกอบรม ซึ่งเสนอโดยราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย โดยความเห็นชอบจากทันตแพทยสภา

## 9. การสิ้นสุดสภาพผู้เข้ารับฝึกอบรม

1. ฝึกอบรมครบหลักสูตรจากสถาบันหลักตามที่ทันตแพทยสภารับรอง

2. ได้รับอนุมัติจากทันตแพทยสภาให้ลาออก

3. คณะกรรมการทันตแพทยสภามีมติให้ออก

4. พันสภาพสมาชิกทันตแพทยสภา

5. สถาบันฝึกอบรมให้ออกเนื่องจากกระทำความผิดซึ่งถือว่าร้ายแรง ตามข้อกำหนดของสถาบันฝึกอบรม ซึ่งเห็นชอบโดยทันตแพทยสภา ทั้งนี้ ผู้เข้ารับฝึกอบรม มาสิทธิยื่นอุทธรณ์เพื่อให้สถาบันฝึกอบรมพิจารณาทบทวนได้

6. เสียชีวิต



## 10. การฝึกอบรม

### 10.1 ระบบการฝึกอบรม

คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาทันตกรรมหัตถการ จะกำหนดวิธีการฝึกอบรมหลักที่สถาบันฝึกอบรมพิจารณาจัดให้กับผู้รับการฝึกอบรมเพื่อให้ได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการฝึกอบรม โดยระบุวิธีการฝึกอบรมและลักษณะการจัดในแต่ละช่วงหรือชั้นปีของการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม อาจจัดได้ 2 แบบ คือ การฝึกอบรมตามระบบและ การฝึกอบรมแบบแยกส่วน

### 10.2 ระยะเวลาการฝึกอบรม

คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาทันตกรรมหัตถการ จะกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรม โดยให้เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาต่างๆ พ.ศ. 2555 ข้อ 37 และข้อ 38 โดยแบ่งการฝึกอบรมออกเป็น

- (1) การฝึกอบรมตามระบบ
- (2) การฝึกอบรมแบบแยกส่วน

การฝึกอบรมตามระบบ ให้ดำเนินการดังนี้

- (1) ระยะเวลาการฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 3 ปี
- (2) หลักสูตรการฝึกอบรม

(ก) ต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากทันตแพทยสภา โดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัย หรือ

(ข) ต้องเป็นหลักสูตรของทันตแพทยสภา โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาทันตกรรมหัตถการ โดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัย

(3) สถาบันที่ทำการฝึกอบรมสาขาทันตกรรมหัตถการ จะต้องได้รับการรับรองจากทันตแพทยสภา โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาทันตกรรมหัตถการ โดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัย

- (4) วิธีการฝึกอบรม ประกอบด้วย

(ก) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือ

(ข) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี และในสถาบันร่วมหรือสถาบันสมทบเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ

(ค) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และในสถาบันร่วมหรือสถาบันสมทบเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

- (5) การจัดการฝึกอบรมและปฏิบัติงาน เพื่อวุฒิบัตรสาขาทันตกรรมหัตถการ

(ก) ภาควิชาการ ได้แก่ การบรรยาย การประชุมวิชาการ การสัมมนา วารสารสโมสร แบ่งเป็นการศึกษาความรู้ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะเวลา



ประมาณร้อยละ 30 รวมทั้งจัดให้มีวิชาเลือกรวมอยู่ในภาควิชาการด้วย และการศึกษาความรู้ ในสาขานั้น หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ประมาณร้อยละ 70

(ข) ภาคปฏิบัติ ได้แก่การฝึกอบรมทางคลินิกหรือภาคสนาม โดยมีระยะเวลาฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 2 ปีตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบของสาขาทันตกรรมหัตถการ กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย

(ค) งานวิจัย ต้องมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติที่เกี่ยวข้องและมีผลงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

การจัดการฝึกอบรมภาควิชาการ และภาคปฏิบัติตาม (ก) และ (ข) อาจจะผสมผสานกัน หรือแยกกัน โดยอยู่ในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปีก็ได้

#### การฝึกอบรมแบบแยกส่วน ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ระยะเวลาการฝึกอบรมต้องไม่น้อยกว่า 3 ปี

(2) หลักสูตรการฝึกอบรม

(ก) ต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากทันตแพทยสภา โดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัย หรือ

(ข) ต้องเป็นหลักสูตรของทันตแพทยสภา โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาทันตกรรมหัตถการ โดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัย

(3) สถาบันที่ทำการฝึกอบรมสาขาทันตกรรมหัตถการ จะต้องได้รับการรับรองจากทันตแพทยสภา โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาทันตกรรมหัตถการ และโดยการเสนอแนะของราชวิทยาลัย

(4) วิธีการฝึกอบรม ประกอบด้วย

(ก) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือ

(ข) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี และในสถาบันร่วมหรือสถาบันสมทบเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี

(ค) ฝึกอบรมในสถาบันหลักเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และในสถาบันร่วมหรือสถาบันสมทบเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

(5) การจัดการฝึกอบรมและปฏิบัติงาน เพื่อวุฒิบัตรประกอบด้วย

(ก) ภาควิชาการ ได้แก่ การบรรยาย การประชุมวิชาการ การสัมมนา วารสารสโมสร วิชาเลือก โดยมีการเรียนแบบแยกส่วนในสาขานั้น เทียบเท่าหรือมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจสะสมหน่วยกิตในสาขานั้น ไว้ได้จนครบตามที่กำหนดได้ภายในระยะเวลา 1 ถึง 5 ปี ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ต้องไม่เกิน 5 ปี

(ข) ภาคปฏิบัติ ได้แก่การฝึกปฏิบัติทางคลินิกหรือภาคสนาม โดยให้แยกฝึกปฏิบัติภายในระยะเวลา 6 ปี ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาทันตกรรมหัตถการ กำหนด โดยความเห็นชอบจากราชวิทยาลัย ทั้งนี้ต้องปฏิบัติงานในสถาบันที่ราชวิทยาลัยกำหนด



(ก) งานวิจัย ต้องมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติที่เกี่ยวข้องและมีผลงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

## 11. การประเมินผู้รับการฝึกอบรม

กำหนดให้มีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีเกณฑ์ดังนี้

11.1 ภาควิชาการ จะประเมินโดยการสอบข้อเขียน ประเมินผลการสัมมนา การรายงานผู้ป่วย การเสนอผลการวิจัย โดยผลการประเมินต้องไม่ต่ำกว่าระดับ B ยกเว้นรายวิชาเลือกต้องไม่ต่ำกว่า C

11.2 ภาคปฏิบัติ จะประเมินปริมาณงาน คุณภาพของงาน การรายงานผู้ป่วย และประเมินผลการรักษา รวมทั้งการสอบปากเปล่า โดยผลการประเมินต้องไม่ต่ำกว่าระดับ B

11.3 ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม จะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ ทั้งนี้ต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 3.00

11.4 ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

## 12. การสอบขึ้นทะเบียนเพื่อรับวุฒิบัตร

เป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตร แสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาทันตกรรมหัตถการ พ.ศ. 2555 หมวด 2

## 13. สถาบันฝึกอบรม

**สถาบันฝึกอบรม** หมายถึง คณะทันตแพทยศาสตร์ สถาบันทางทันตแพทย์ หรือโรงพยาบาลที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการ ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับวุฒิบัตรสาขาทันตกรรมหัตถการ ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยจะพิจารณาอนุมัติให้คณะทันตแพทยศาสตร์ สถาบันทางทันตแพทย์หรือโรงพยาบาลใดเปิดเป็นสถาบันฝึกอบรมได้ คณะทันตแพทยศาสตร์ สถาบันทางทันตแพทย์ หรือโรงพยาบาลนั้น จะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามที่คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบเพื่อเป็นผู้มีความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาทันตกรรมหัตถการกำหนด และจะต้องระบุสถานภาพของสถาบันฝึกอบรมนั้น ดังนี้

### 13.1 สถานภาพของสถาบันฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมอาจมีสถานภาพหลายอย่าง ตามบทบาทหน้าที่ในการฝึกอบรม ดังนี้

#### (1) สถาบันหลัก

หมายถึง สถาบันฝึกอบรมที่ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับวุฒิบัตรสาขาต่างๆ และได้รับอนุมัติจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย



และทันตแพทยสภาให้เปิดเป็นสถาบันฝึกอบรม โดยจัดให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์จากสถาบัน ฝึกอบรมตลอดหลักสูตร หรือเป็นเวลาไม่ต่ำกว่าระยะเวลา 1 ใน 3 ของหลักสูตร สถาบันหลักต้องมี คุณสมบัติดังนี้

(1.1) ต้องมีอาจารย์ประจำอย่างน้อย 3 คน โดยผู้อำนวยการในการฝึกอบรม 1 คน ต้องได้รับ หนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมในสาขาทันต กรรมหัตถการจากทันตแพทยสภาและต้องสามารถปฏิบัติงาน ได้เต็มเวลา

(1.2) เป็นสถาบัน หรือ โรงพยาบาลของรัฐที่จัดงานเป็นระบบ มีสถานที่อุปกรณ์พร้อมมี ระบบควบคุมการติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ มีจำนวนผู้ป่วยเพียงพอ และเหมาะสมแก่การฝึกอบรม

(1.3) ต้องมีหน่วยที่ให้บริการ ดังนี้

ก. ห้องปฏิบัติการทันตกรรมและห้องปฏิบัติการเพื่อการวินิจฉัยโรคที่เกี่ยวข้องกับการ รักษาทางทันตกรรม

ข. หน่วยรังสีวิทยาที่สามารถให้บริการตรวจวินิจฉัยโรคโดยการ ใช้รังสีอย่างมี ประสิทธิภาพ

ค. ระบบส่งต่อผู้ป่วยเพื่อการรักษาทางทันตกรรมกรณีจำเป็น

ง. ห้องสมุดซึ่งมีตำรามาตรฐาน วารสารทางทันตแพทยศาสตร์ วารสารทางทันตกรรม หัตถการและวารสารทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในจำนวนเพียงพอและเหมาะสม และมีระบบสารสนเทศที่ได้ มาตรฐาน

จ. หน่วยเวชระเบียน และสถิติ ซึ่งมีรายงานประจำตัวผู้ป่วย และสถิติที่เกี่ยวกับผู้ป่วยของ สถาบัน ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านนี้มาแล้วเป็นผู้ควบคุม

ฉ. หน่วยสนับสนุนให้คำปรึกษาด้านสถิติเพื่องานวิจัย

(1.4) ต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวกับการตรวจรักษาผู้ป่วยให้ทันตแพทย์ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ฝึก ปฏิบัติงานได้ตามเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอ

(1.5) ต้องจัดหรืออนุญาตให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ประยุกต์หรือวิทยาศาสตร์คลินิกสัมพันธ และสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปร่วมประชุมวิชาการนอก สถาบันตามโอกาสอันสมควร

## (2) สถาบันสมทบ

หมายถึง สถาบันฝึกอบรมที่ได้รับอนุมัติจากราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยและทันตแพทย สภาให้เป็นสถาบันสมทบกับสถาบันหลัก โดยอยู่ในการกำกับดูแลของสถาบันหลัก เพื่อจัดการฝึกอบรมใน ส่วนที่สถาบันหลัก ไม่ สามารถจัดประสบการณ์ได้ โดยกิจกรรมดังกล่าวเมื่อรวมกันแล้วต้องมีระยะเวลา รวมกันไม่เกิน 1 ใน 3 ของระยะเวลาของหลักสูตร

## (3) สถาบันร่วม

หมายถึง สถาบันหลักที่ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมเพื่อรับ วุฒิบัตรสาขาทันตกรรมหัตถการ ร่วมกับสถาบันหลักอื่นที่ให้การฝึกอบรม โดยอนุมัติจากราชวิทยาลัยทันต



แพทย์แห่งประเทศไทยและทันตแพทยสภาให้เปิดเป็นสถาบันฝึกอบรมร่วมกัน โดยจัดให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้รับประสบการณ์จากทุกสถาบัน โดยแต่ละแห่งมีเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของระยะเวลาของหลักสูตร

### 13.2 การขออนุมัติเป็นสถาบันฝึกอบรม

คณะทันตแพทยศาสตร์ สถาบันทางทันตแพทย์หรือโรงพยาบาลใดที่มีความประสงค์จะเปิด เป็นสถาบันฝึกอบรมในสาขาทันตกรรมหัตถการ ที่มีเกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับการอนุมัติจากราช วิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยและทันตแพทยสภาแล้วให้สถาบันหลักเป็นผู้ดำเนินการจัดทำข้อมูล ตาม เกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับอนุมัตินั้น เสนอราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยเพื่อ ประสานงานกับคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบเพื่อเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทันตกรรมสาขา ทันตกรรมหัตถการ ตรวจสอบรองการเปิดเป็นสถาบันฝึกอบรมและกำหนดศักยภาพของ สถาบันหลักและสถาบันสมทบ(ถ้ามี)หรือสถาบันร่วมตามเกณฑ์หลักสูตร แล้วให้นำเสนอราชวิทยาลัย ทันตแพทย์แห่งประเทศไทย พิจารณาเสนอให้ทันตแพทยสภาอนุมัติต่อไป

### 13.3 การติดตามกำกับดูแลสถาบันฝึกอบรม

ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยจะจัดให้มีการติดตามกำกับดูแลสถาบันหลัก สถาบัน สมทบ สถาบันร่วม ที่ได้รับอนุมัติให้เปิดการฝึกอบรมเป็นระยะๆ โดยการมอบหมายให้คณะกรรมการ ฝึกอบรมและสอบฯ เป็นผู้ดำเนินการตามแนวทางที่ราชวิทยาลัยฯ กำหนด และเสนอรายงานต่อ ราชวิทยาลัยฯ เพื่อพิจารณาเสนอทันตแพทยสภาเป็นระยะๆ หากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ พบว่า สถาบันหลักหรือสถาบันร่วมใดไม่มีผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรใดติดต่อกันเกิน 5 ปี ให้ “ยกเลิก” การเป็นสถาบันฝึกอบรมของสถาบันหลักหรือของสถาบันร่วมกลุ่มนั้น และให้ทำเรื่องแจ้งราช วิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย เสนอทันตแพทยสภาเพื่ออนุมัติ หากสถาบันฝึกอบรมมีความประสงค์ จะขอเป็นสถาบันฝึกอบรมอีก ให้ดำเนินการตามข้อ 13.2

## 14. ณาจารย์ในการฝึกอบรม

14.1 อาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม จะต้องมียุทธสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

14.1.1 เป็นผู้ที่ได้รับหนังสืออนุมัติบัตรหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการ ประกอบวิชาชีพทันตกรรมในสาขาทันตกรรมหัตถการ จากทันตแพทยสภา

14.1.2 เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จากสถาบันที่ กพ./สกอ. รับรอง

14.1.3 เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากสถาบันที่ กพ./สกอ. รับรอง และปฏิบัติงานในสาขาทันตกรรมหัตถการ มาไม่น้อยกว่า 3 ปี

14.1.4 เป็นผู้จบหลักสูตรการฝึกอบรมในระดับวุฒิบัตรในสาขาทันตกรรมหัตถการ จาก สถาบันที่ทันตแพทยสภาหรือ กพ.รับรองและปฏิบัติงานในสาขาที่จบนั้น มาไม่น้อยกว่า 3 ปี

14.1.5 เป็นผู้จบหลักสูตรการฝึกอบรมในระดับ ประกาศนียบัตรชั้นสูง ทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์คลินิกหรือประกาศนียบัตรบัณฑิต จากสถาบันที่ทันตแพทยสภาหรือ กพ./สกอ. รับรองและ ปฏิบัติงานในสาขาทันตกรรมหัตถการ มาไม่น้อยกว่า 5 ปี





14.1.6 เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และปฏิบัติงานในสาขาทันตกรรมหัตถการ ไม่น้อยกว่า 10 ปี และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาทันตกรรมหัตถการ

14.2 ผู้อำนวยการฝึกอบรม ต้องมีคุณสมบัติ

14.2.1 ต้องเป็นผู้ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมในสาขาทันตกรรมหัตถการและต้องสามารถปฏิบัติงานได้เต็มเวลา

14.2.2 ต้องเป็นคณาจารย์ประจำของสถาบันหลัก

หน้าที่ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรการฝึกอบรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของทันตแพทยสภา โดย

ก. รับผิดชอบการบริหารและฝึกอบรมในสถาบันหลัก สถาบันร่วม และสถาบันสมทบ (ถ้ามี) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน

ข. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม

ค. วางแผนและจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในการฝึกอบรม

ง. เป็นตัวแทนในการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมประเมินผลการฝึกอบรม

จ. ประเมินผลการสอนของคณาจารย์ โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และให้คำแนะนำแก่สถาบันสมทบ

ฉ. เป็นผู้เก็บรักษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

## 15. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรของการฝึกอบรม

15.1 โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

การฝึกอบรมตามระบบหรือการฝึกอบรมแบบแยกส่วนเป็นไปตามข้อบังคับทันตแพทยสภาฯ ข้อ 38 และ 39 ประกอบด้วย

15.1.1 ภาควิชาการ ประกอบด้วย การบรรยาย การประชุมวิชาการ การสัมมนา วารสารสโมสร ดังนี้

15.1.1.1 วิทยาศาสตร์พื้นฐาน หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เป็นระยะเวลาประมาณร้อยละ 30 ประกอบด้วย

- ชีวเวชวิทยา และจรรยาบรรณวิชาชีพ

- ชีววิทยาช่องปากประยุกต์ (applied oral biology)

- ระเบียบวิธีวิจัย (research methodology)

- สถิติทางทันตแพทยศาสตร์

15.1.1.2 วิชาเฉพาะสาขาทันตกรรมหัตถการและวิชาที่เกี่ยวข้อง เป็นระยะเวลาประมาณร้อยละ 70 ประกอบด้วย

- แคริโอโอโลยี

- ทันตวัสดุศาสตร์ขั้นสูง

- ทันตกรรมเพื่อความสวยงาม



- ทักษะการคัดกรองทฤษฎีขั้นสูง

- สัมมนา

15.1.2 ภาคปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติงานในสาขาทันตกรรมคัดกรอง เวลาในการฝึกปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 2 ปี

15.1.3 งานวิจัย

15.1.4 วิชาเลือก

## 15.2. เนื้อหาโดยสังเขป

ภาควิชาการ

1. วิทยาศาสตร์พื้นฐาน หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 ชีวเวชศาสตร์

ความรู้พื้นฐานทางกายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา พยาธิวิทยา จุลชีววิทยา ชีวเคมี และเภสัชวิทยาที่อธิบายกระบวนการเกิดพยาธิสภาพ การติดเชื้อ การหายของแผล และการวินิจฉัยโรค เพื่อนำมาประยุกต์ในการวางแผนการรักษา การพยากรณ์โรค และป้องกันการเกิดโรคในช่องปาก

1.2 จริยธรรมวิชาชีพ

จริยธรรมและปรัชญาของจริยธรรมในวิชาชีพ ภาระหน้าที่ของทันตบุคลากรต่อวงการวิชาชีพและต่อสังคม กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพ

1.3 ชีววิทยาช่องปากประยุกต์

การศึกษาเกี่ยวกับ โครงสร้าง การเจริญและพัฒนาของฟัน อวัยวะช่องปากและใบหน้า ความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของอวัยวะในช่องปากและในระบบอื่น ระบบจุลชีพ กระบวนการอักเสบ สารกระตุ้นทางชีวภาพ และบทบาทที่มีต่อการเกิดโรคของเนื้อเยื่อในฟัน

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาหลักเกณฑ์ในการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยครอบคลุมเนื้อหาในขบวนการวิจัย หลักเกณฑ์ในการเขียน โครงร่างการวิจัย การวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน ตลอดจนสถิติที่ใช้ในงานวิจัย และข้อปฏิบัติทางด้านจริยธรรมในการทำวิจัย

1.5 สถิติทางทันตแพทยศาสตร์

2. วิชาเฉพาะสาขา

2.1 แคริโอโอโลยี

สาเหตุ สภาวะและขบวนการเกิดโรคฟันผุ วิธีตรวจหาแนวโน้มการเกิดโรค และป้องกัน

2.2 ทันตวัสดุศาสตร์ขั้นสูง

ส่วนประกอบและคุณสมบัติต่างๆ ของทันตวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้และที่เกี่ยวข้องทางทันตกรรมคัดกรอง หลักการเลือกวัสดุเพื่อบูรณะฟัน ข้อดีและข้อด้อยของวัสดุชนิดต่างๆ

2.3 ทันตกรรมคัดกรองเพื่อความสวยงาม



หลักการของทันตกรรมเพื่อความสวยงาม กระบวนการตกแต่งรูปร่าง สี หรือการบูรณะขึ้นใหม่เพื่อให้สวยงาม และใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

#### 2.4 ทันตกรรมหัตถการทฤษฎีขั้นสูง

การตรวจ การวางแผนการรักษา และการบูรณะฟันที่มีการสูญเสียโครงสร้างไปมาก หรือเป็นฟันที่ผ่านการรักษาลongรากฟันแล้ว เพื่อให้ฟันสามารถกลับสู่สภาพปกติและใช้งานได้อย่างเหมาะสม

#### 2.5 สัมมนา

วิจารณ์และอภิปรายข้อมูลต่างๆที่มีผู้ทำการวิจัย ในวารสารทันตกรรม ในหัวข้อต่างๆ ทั้งวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน การตรวจพิเคราะห์โรค การวางแผนการรักษา การรักษา การป้องกัน วัสดุบูรณะฟัน รวมถึงสาขาวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

#### 3. การวิจัย

การศึกษาทดลองและเขียนรายงานผลการวิจัยทางทันตกรรมหัตถการหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง การค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ อันเป็นการพัฒนาวิชาชีพของสาขานี้และมีผลงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

#### 4. ภาคปฏิบัติ

ปฏิบัติการทางทันตกรรมหัตถการให้ครบตามเกณฑ์ โดย

4.1 มีความชำนาญในการตรวจ วินิจฉัยแยกโรค วางแผนการรักษาและพยากรณ์โรค

4.2 มีความสามารถในการให้การรักษาผู้ป่วยในกรณีดังต่อไปนี้

ก. ผู้ป่วยมีอาการปวด เสียว ที่มีสาเหตุจากพยาธิสภาพบนตัวฟัน หรือการบูรณะฟัน

ข. ผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบ ผู้ป่วยที่มีความไม่พร้อมทางจิตใจ ปัญญา และร่างกาย

ค. การบูรณะ cavity class II ที่มีการสูญเสียปุ่มฟันอย่างน้อย 1 ปุ่ม โดยมีฟันคู่ล่างและฟัน  
ประชิด

ง. class IV resin composite restoration ที่มีฟันคู่สบและฟันประชิด

จ. class II resin composite restoration (direct and indirect technique) ที่มีฟันคู่สบและฟัน  
ประชิด

ฉ. การบูรณะฟัน โดย metal inlay/onlay หรือ ceramic inlay/onlay ที่มีฟันคู่สบและฟัน  
ประชิด

ช. Direct or indirect veneer (resin composite หรือ porcelain)

ซ. การบูรณะ Diastema

#### 5. วิชาเลือก

เลือกศึกษารายวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานด้านทันตกรรมหัตถการ วิชาที่ช่วยเสริมความเป็นทันตแพทย์ที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์ health behavior และ health education



## 16. การประกันคุณภาพการฝึกอบรม

คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาทันตกรรมหัตถการจะต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการฝึกอบรมโดยมีการตรวจสอบตามเกณฑ์ที่ราชวิทยาลัยฯ กำหนด

## 17. การทบทวน และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาทันตกรรมหัตถการ จะต้องกำหนดระยะเวลาที่สถาบันหลักจัดให้มีการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยทุก 5 ปีและแจ้งผลการทบทวนและพัฒนาให้ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยรับทราบ

